

D. José Couto Vía, mecánico betanceiro que herda o oficio de seu pai, na súa nave-taller-museo. Alí, moi cerca de Betanzos (en Colantres, Coirós), ten unha espectacular colección de coches antigos que restaura integramente con paixón e agarimo.

Colección de coches antigos de D. José Couto Vía, mecánico betanceiro, na súa nave-taller-museo (en Colantres, Coirós).

ANUARIO BRIGANTINO

Historia - Arte - Literatura - Antropoloxía - Entidades culturais e deportivas - Acontecementos do ano - Administración Municipal

Fundado por D. Francisco Vales Villamarín

Comité científico

Alfredo Erias Martínez (director)
Xosé Mª Veiga Ferreira (subdirector)
Xulio Cuns Lousa (secretario)

Fernando Alonso Romero
Manuel Ares Faraldo
Pablo Cancelo López
Concepción Delgado Corral
Mª Jesús Lorenzo Modia
Manuel Núñez Rodríguez
Xosé Ramón Barreiro Fernández
José Antonio Fernández de Rota y Monter (†)
José García Oro
Antonio Mejjide Pardo (†)
José Antonio Miguez Rodríguez (†)
Luis Monteagudo García
Carlos Pereira Martínez
Andrés Pena Graña
Antonio Raúl de Toro
Xesús Torres Regueiro

Colaboradores técnicos:

Nadine Mary Couceiro Vicos
Alberto López Fernández
Ermita Rodríguez Pérez

EXCMO. CONCELLO DE BETANZOS

2010

nº 33

Dos traballos asinados
responden os seus autores; dos
demais, a dirección do
ANUARIO BRIGANTINO

Data límite de admisión de
orixinais:
31 de MARZO

**REDACCIÓN
INTERCAMBIO**

Excmo. Concello de Betanzos

**Arquivo e Biblioteca
Municipais**

Rúa Emilio Romay, 1
15300 Betanzos, A Coruña
Tlf. (981) 771946

anuariobrigantino@gmail.com
alfredoerias@gmail.com

O *Anuario Brigantino* é unha revista de investigación, editada polo Concello de Betanzos, que está considerada na categoría “C-Normal” segundo valoración do Ministerio de Cultura, e clasificada, así mesmo, pola UNESCO (080000, Multidisciplinares. Humanidades).

A presentación e a aceptación de traballos implica a cesión automática de dereitos de publicación por parte do autor, tanto en formato papel como en Internet. O *Anuario Brigantino* completo (desde 1948 ata hoxe) pode consultarse nas webs:

<http://anuariobrigantino.betanzos.net>

<http://hemeroteca.betanzos.net>

Ademais, intégrase nas bases de datos da BIBLIOTECA XERAL da UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA, accesible na páxina: <http://busc.usc.es>

Tamén aparece nas seguintes bases de datos: RISO e ISOC, esta realizada polo «*Centro de Información y Documentación Científica*» (C.I.N.D.O.C.) do C.S.I.C; DICE («*Difusión y Calidad Editorial de las Revistas Españolas de Humanidades y Ciencias Sociales y Jurídicas*»); DIALNET («*Portal de Difusión de la Producción Científica Hispana*»); RILM *Abstracts of Music Literature (Repertoire International de Litterature Musicale)*; MIAR (*Matriu d'Informació per a l'Avaluació de Revistes*); LATINDEX (*Difusión y Calidad Editorial de las Revistas Españolas de Humanidades y Ciencias Sociales y Jurídicas*); *Ulrich's Periodicals Directory*; REBIUN (Red de Bibliotecas Universitarias Españolas) Catálogo de Publicaciones Periódicas...

Cuberta e parte da contracuberta:
Antonio Vázquez é autor de «la mapa y pintura de esta ciudad que le encargaron... para la presentar ante su Mgd.» e «dixo la había hecho bien y fielmente y así lo jura». Entregouna o 25 de setembro de 1616.

Contracuberta:
Mes de Xullo no calendario medieval da igrexa de Santa María do Azogue, de Betanzos, Debuxo (e cromatismo hipotético) de Alfredo Erias.

Deseño da cuberta, composición e maqueta: Alfredo Erias.

Depósito legal: C-680/96

ISSN: 1130-7625

Imprime: LUGAMI -Betanzos-

Ilmo. Sr. Don José Ramón García Vázquez

*Alcalde-Presidente
do Excmo. Concello de Betanzos*

É un motivo de ledicia para min poder presentar este Anuario Brigantino 2010, nº. 33, unha publicación que honra Betanzos e que nos une a todos, así como a todos nos une o Globo ou Os Caneiros, poñamos por caso. E neste momento, cando estamos a comezar unha nova etapa no goberno do Concello, quero lembrar que se cumpre agora o trinta aniversario do renacemento desta publicación.

Foi no ano 1981 cando, aínda vivo o seu creador D. Francisco Vales Villamarín, o Concello tomou o acordo correspondente de volver á luz o Anuario, que nacera no 1948, mais que deixara de saír desde o ano 1951. O acerto desa decisión, vista trinta anos despois, é moi claro e aquel alcalde, D. Vicente de la Fuente García, merece todos os nosos parabéns. Porque nas administracións pode ser doado facer algo que xa se vén facendo desde anos atrás, mais resulta sempre máis complicado iniciar unha nova dinámica.

Precisamente recollo unhas palabras súas na presentación do Anuario Brigantino 1981 que son hoxe perfectamente válidas e coas que eu quero comprometerme:

«Estamos convencidos de que la cultura es la base primera a la que hay que llegar si queremos tener, en un día no muy lejano, una auténtica ciudad integral.»

É verdade que eran momentos de ilusión, nos que a democracia daba os seus primeiros pasos. Hoxe, a crise económica e de todo tipo semella querer paralizarnos, mais precisamente con este acto quero afirmar a vontade deste Concello de facer o posible para que a esperanza nun futuro mellor se torne pronto realidade, especialmente para os máis desfavorecidos.

O increíble debuxo de 1616, que se edita neste volume por primeira vez, podemos tomalo como un sinal venturoso: algo que nos di que aínda queda moito por descubrir.

Agradezo á Deputación Provincial da Coruña, ao Banco Etcheverría, a Novacaixagalicia e á Fundación Manuel Villuendas Pena a súa permanente axuda. E, por suposto, o meu agradecemento especial aos autores dos traballos, ao director, Alfredo Erias, ao subdirector, Xosé Mª Veiga e a todos os demais membros do Comité Científico e colaboradores técnicos.

MOIAGRADECIDO!

Colección de coches antiguos de D. José Couto Vía, mecánico betanceiro, na súa nave-taller-museo (en Colantres, Coirós).

ÍNDICE

Historia...

- *Túmulos prehistóricos no concello de Irixoa (A Coruña), polo GRUPO DE ARQUEOLOXÍA DA TERRA DE TRASANCOS..... 11
- * El yacimiento de Punta de Muros: un poblado de producción metalúrgica en el NO de la Península Ibérica, por JUAN A. CANO PAN y FERNÁN GÓMEZ FILGUEIRAS DE BRAGE..... 27
- *Los ataques vikingos y su influencia en la Galicia de los siglos IX-XI, por JOSÉ CARLOS SÁNCHEZ PARDO..... 57
- *Galicia y el Bierzo en el s. XV: DE PUENTES A FRONTERAS (Las luchas de los condes de Lemos por el dominio de El Bierzo) (III), por JOSÉ GARCÍA ORO y MARÍA JOSÉ PORTELA SILVA..... 87
- *Apuntes para la Historia del Convento y Comunidad de San Francisco de Betanzos, por PRUDENCIO LEZA TELLO..... 121
- *El incendio de Betanzos de 1616, por BAUDILIO BARREIRO MALLÓN Y OFELIA REY CASTELAO..... 145
- *Fray Pedro de Santa María y Ulloa: un dominico del s. XVII natural de Coirós, por MANUEL FIAÑO SÁNCHEZ..... 179
- *El «Colegio de Niñas Pobres» de Betanzos, heredero del antiguo «Colegio de Huérfanas»: Algunos apuntes sobre la enseñanza elemental en Betanzos durante el siglo XIX, por JOSÉ MANUEL DOMÍNGUEZ GARCÍA.... 199
- *As eleccións de 1910 na provincia da Coruña baixo o asfixiante manto protector, por XAVIER BRISSET MARTÍN..... 215
- *Gonzalo González y González, benefactor de la ciudad de Betanzos, por MARTA GONZÁLEZ RODRÍGUEZ y LUCÍA GOLPE GONZÁLEZ..... 227
- *Ferrol y su topónimo a lo largo de la historia, por JUAN J. BURGOA..... 261

Arte, Literatura, Antropoloxía...

- *Iconografía de los canecillos de las tres iglesias góticas de Betanzos, por ALFREDO ERÍAS MARTÍNEZ..... 285
- *Mirando a Jerusalén desde Santa María de Cambre, por CARLOS SASTRE VÁZQUEZ..... 333
- *D. Wuttke (ed.), *Erwin Panofsky. Korrespondenz 1910-1968*, Wiesbaden, Harrasowitz, 2001-2011, 5 vols. CCIII + 6740 pp., por CARLOS SASTRE VÁZQUEZ..... 339
- *Discontinuidad geométrica y temporal en San Francisco de Betanzos: los *culs-de-lampe* de los arcos fajones del crucero, por MANUEL MARCELINO BELLO ALONSO..... 343

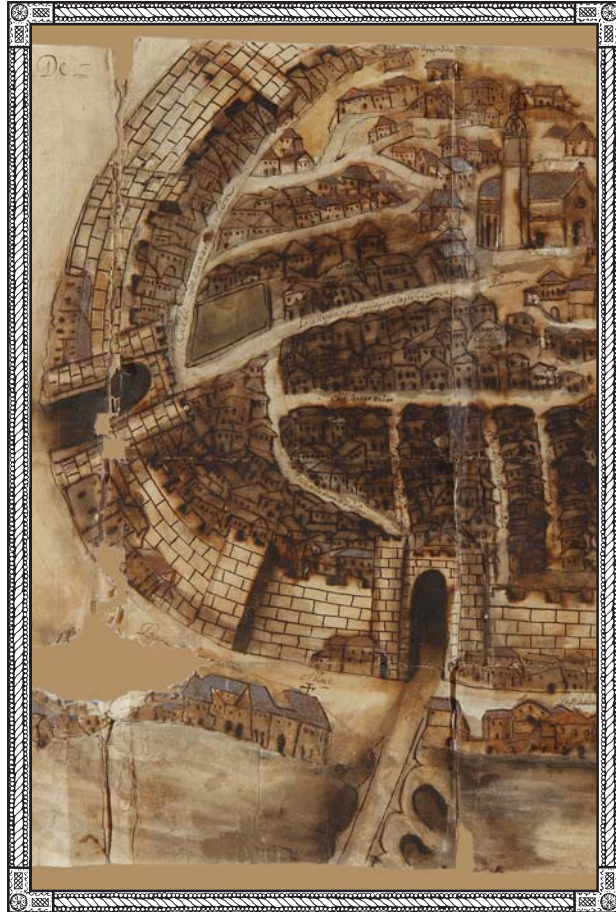
*Proyecto de Cárcel en el ex-convento de San Francisco de Betanzos, por MARTA COLÓN ALONSO.....	359
*La Torre de los Moreno en Ribadeo: un ejemplo singular de la arquitectura indiana en Galicia, por DIEGO RODRÍGUEZ PAZ.....	377
*Juegos Florales de Galicia (II), por JOSÉ-DOMINGO VALES VÍA.....	393
*A tradición literaria de Betanzos: «Canción galega en loor de don Diego das Mariñas Parragués», por CONCEPCIÓN DELGADO CORRAL.....	415
*A estrea na Galiza de <i>Os vellos non deben de namorarse</i> , por XESÚS TORRES REGUEIRO.....	423
*Candlejas (I), por CARLOS ÁLVAREZ LÓPEZ.....	441
*Músicas durmidas, por JOSÉ ABEAL LÓPEZ.....	489
*Aldeas de la memoria, por CARLOS PENELAS.....	499
*Yo pertencí al <i>BALLET GALLEGO</i> , por CARLOS CORTÓN.....	509
*CARLOS LÓPEZ GARCÍA-PICOS. El hombre del sombrero: <i>lembranzas da filla</i> , por TERESA BEATRIZ LÓPEZ ARES.....	515
*Homenaxe a Xulio Cuns, pola Asociación Cultural EIRA VELLA.....	525

Entidades culturais e deportivas...

*CIEC: Arte Gráfico Contemporáneo.....	539
*Outras entidades.....	549

Acontecementos do ano

*Pregón da Feira Franca Medieval, por XOSÉ TOMÁS.....	579
*Pregón das Festas Patronais de San Roque, por FRANCISCO BUYO.....	584
*Función do Voto, por MARIA DOLORES FARALDO BOTANA.....	586

HISTORIA...

Colección de coches antigos de D. José Couto Vía, mecánico betanceiro, na súa nave-taller-museo (en Colantres, Coirós).